

انتقال یافته و پیش‌بینی‌های انجام‌گرفته، بیان‌کننده آن است که سالمندی و تبعات ظهور این بیش‌زایی، دهه‌های متوالی جامعه ایران را با چالش مواجه خواهد ساخت. براساس تحقیقات جمعیت و جامعه‌شناسان، بخش عمده از این شمار موالید بالا که به متولدین دهه سال‌های ۱۳۶۰ تا ۱۳۶۵ مربوط می‌شود، در حال عبور از سن باروری هستند. این گروه سنی، در دهه ۱۳۸۰، وقتی به سنین ۲۴-۲۰ سال رسیدند، باروری کشور تغییر چندانی نکرد، پنج‌سال بعد نیز وقتی این نسل به سنین ۲۹-۲۵ سال رسیدند، باز هم تغییر قابل‌توجهی در باروری کشور رخ نداد. در ادامه هر چند این جمعیت وقتی به سنین ۳۴-۳۰ سال رسیدند، میزان باروری آن‌ها کمی بیشتر شد، اما این روند استمرار نداشت و به اصطلاح جمعیت‌شناسان «سطح جایگزینی»^۱ جمعیت تأمین نشد. با توجه به آمار موجود، اگرچه جوانان نسل بیش‌زایی ایران، به‌طور میانگین، حداکثر به $\frac{2}{3}$ فرزند فکر می‌کردند؛ ولی در عمل در حدود $\frac{1}{9}$ فرزند متولد شده‌است. این نشان می‌دهد که آن تعداد هم که تن به ازدواج و فرزندآوری دادند، شرایط مطلوب برای افزایش جمعیت را نداشته‌اند؛ بنابراین این نسل وقتی به سنین سالمندی می‌رسند، فرزند کافی برای حمایت از خود ندارند. نیز اگرچه در حال حاضر (۱۳۹۹ خورشیدی) اعداد و ارقام جمعیتی موجود نشان نمی‌دهند که بحران سالمندی شروع شده‌باشد، اما با توجه به سرعت و شدت تأثیرات پدیده سالمندی، لازم است از هم‌اکنون این موضوع و تبعات جانبی آن مورد توجه قرار گیرد. به اعتقاد بسیاری از محققین، جمعیت ایران از $\frac{75}{15}$ میلیون نفر در سال ۱۳۹۰ به $\frac{87}{7}$ میلیون نفر در سال ۱۴۲۰ خواهد رسید. از سوی دیگر تحولات دو شاخص مرگ‌ومیر یعنی مرگ‌ومیر خام و امید به زندگی در بدو تولد، به رقمی حدود $\frac{6}{8}$ در هزار، در پایان دوره پیش‌بینی خواهد رسید. همچنین تغییرات الگوی سنی جمعیت کشور در مورد درصد جمعیت بالای شصت سال کشور، حاکی از این است که این درصد به‌طور فزاینده‌ای طی دوره مذکور افزایش خواهد یافت. به‌گونه‌ای که در پایان افق دوره پیش‌بینی در تمام سه سناریوی جمعیتی مطرح‌شده از سوی سازمان ملل متحد، بین ۱۹ تا ۲۳ درصد از

1. Replacement Rate